

NEMOCNICA PRE MORSKÉ PANNY

Výstava a otvorený ateliér
Marit Benthe Norheim

Vernisáž
25. 9. 17:00

25. 9. – 24. 10.
Galéria M. A. Bazovského
Trenčín

Navštívte výstavu a workshopy Nemocnica pre morské panny sprevádzanú hudbou Tonje T.S. Norheim, a sledujte umelkyňu Marit Bente Norheim pracovať v otvorenom ateliéri.

trencin2026.eu

MARIT BENTHE NORHEIM,
ARTIST IN RESIDENCE,
19. SEPT – 26. OKT. 2025, I REGI AV
EUROPEISKE KULTURHOVEDSTAD
TRENČIN2026, SLOVAKIA

UTSTILLING OG OPEN STUDIO
I GALÉRIA M.A. BAZOVSKÉHO,
TRENČIN, SLOVAKIA
MED MUSIKK AV
TONJE TERESE NORHEIM
/ALIAS MIRRORSHIP

INTRODUKSJON

Europeiske Kulturhovedstad Trencin inviterte meg til den første gjenåpning i 2025, av en tidligere elvefestival kaldt «Splane-kor», for at jeg kunne tenke meg inn i denne festivalen i 2026.

Forut for dette, fortalte Annamária Martonyiková, som er prosjektleder i Europeiske Kulturhovedstaden i Trencin, om deres mytiske vannånd Vodnik, som jeg ble veldig opptatt av. Han er også karikert i flere av de flytende fartøyer, figurer og tablåer, som er blitt skapt til vannfestivalen gjennom tidene.

Jeg har arbeidet mye med symboler rundt vann og hav i mange år og ble derfor invitert til å lage en utstilling på Galleria M.A Bazovského, med vanntema. Her fikk Life-boats stor plass, liksom mitt Havfruehospital, som ble omdreiningspunktet for utstillingen.

Forut for mitt opphold i Trencin, fortalte Annamária Martonyiková, min kontakt i Trencin, om deres mytiske karakter Vodnik, som jeg ble veldig opptatt av. Vodnik, er en vannånd som lokker og lurer folk til druknedøden. Mytene forteller at han deretter fanger sjelene deres i forseglede porselenskopper! Det som også var sterkt ved historien Annamária fortalte, var at den henger tett sammen med norske myter, hvor det

som i Slovakia, er mange elver og innsjøer som også bebos av mannlige vannånder, som f.eks Nøkken. Vesener med naturens voldsomme iboende krefter, som både er dragende, fascinerende og farlige. De skal selvfølgelig skremme unger fra å falle i vannet. Men disse mannlige mytiske vesener lokket og luret spesielt unge kvinner til seg.

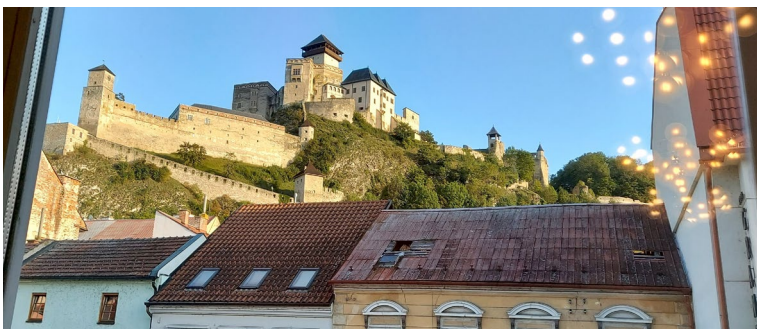
Eventyr og myter er ofte oppstått for å finne måter å forklare det uforklarelige eller å romme det grusomme. Hvordan klarer man å finne ut av å være i rom som man egentlig ikke kan være i?

Det å forsøke å forstå kampen mellom det ondt og det gode.

UTSTILLINGEN I GALÉRIA M.A. BAZOVSKÉHO

Jeg fikk en hel etasje; seks vakre rom, til min utstilling og Open studio i Galéria M.A. Bazovského, et flott gammelt palass, som er overgitt i en periode til Europeiske Kulturhovedstaden.

Tonje/Alias Mirrorships musikk ble avspilt i 2 av rommene, så den var tilstede i hele utstillingen kontinuerlig, men med forskjellige lydstyrke i forhold til hvor man beveget seg hen.

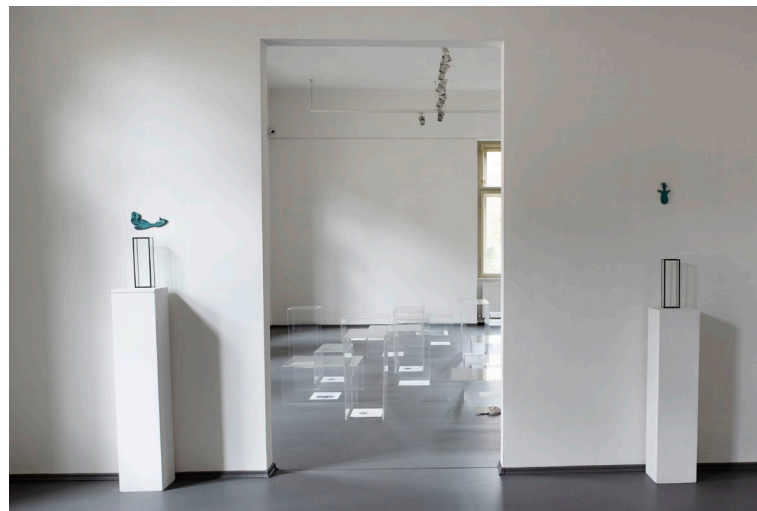
HAVFRUEHOSPITALET opptok hovedrommet, vakkert proporsjonert og belyst med lamper som store kuleperler og med assosiasjoner til den gang man følte at hospitalet var viktig, at overlevelse og rehabilitering også skulle henge sammen med omgivelsene.

Det følte så godt å installere mine 24 små Havfrue-akvarier i dette rommet, hvor samarbeidet med min datter, komponisten Tonje, kunne høres gjennom musikken hennes. Hun lever med en sjelden, livstruende sykdom og bruker havfruesymbolet som en del av sin overlevelsesprosess.

Tablåene kretser rundt temaer som smerte og lidelse, men også lekenhet og håp, og refererer til den kinesiske fortellingen der havfruens tårer blir til perler. Østers skaper jo perler av noe som forstyrrer eller gjør vondt.

HAVFRUEHOSPITALET fortsatte inn i et rom med tomme akvarier, som jeg etterhvert fylte med noen skrøpelige blyantstegninger, som man kunne skimte inne i dem. Havfruerelieffene i bronze, montert over over dem, utgjorde en symbolsk frihetsfortelling.

En LIFE-BOATS-film av Lars Hegndal ble vist på en stor endevegg i et annet rom. Den viste betong-skulpturene når de seiler. Prosjektet handler om det vi deler, livssyklus og håp. LIFE-BOATS er tre funksjonelle skip, med bæredyktige elmotorer som fremdrift, formet som kvinner. De er publikumsinndragende og oppsøkende kunstinstallasjoner. Prosjektet bygger på tre stadier i en livssyklus, med undertitler: Mitt skip er lastet med Lengsel; den unge, Mitt skip er lastet med med Liv, den gravide og Mitt skip er lastet med Minner, den aldrende.

Et rom var også viet til to Euronews film, med hodetelefoner til lydsiden. Den ene var om LIFE-BOATS og portrettene av 18 eldre kvinner på ryggen av det ene skulpturskip, hvor de har overlevd 8 kriger, også på forskjellige side av de samme

krigene, men at de er enige om å være i samme båt, for å gi håp til kommende generasjoner. Den andre var om CAMPING-KVINNER, 5 kjørende arketyperiske kvinne-portretter -så begge Europeiske Kulturhovedstadene, Århus2017 og Stavanger2008, var i det rommet.

Det 5. rom gjorde jeg til mitt verksted, hvor jeg bl.a. kunne blande betong. Jeg holdt fire workshops, med både ungdommer og voksne, som jeg instruerte i å lage tegninger i betong, under tittelen PICKLED MEMORIES. De fikk arbeide med deres personlig forhold til vann, men også rundt vannets mange symboler. Her inngikk selvfølgelig også historier om Vodnik, og min innfallsvinkel til opprinnelsen for – og be hovet for denne slags myter. Det ble 44 individuelle møter og uttrykk skapt av Trencin borgere.

INTRODUKSJON TIL DET 6. OG SISTE ROMMET

I det siste rommet arbeidet jeg med en installasjon i løpende forandring. Jeg fant 18 pleksiglass-sokler i kjelleren på museet, som fikk jeg lov til å bruke som jeg ville. I vinduet fra museet kunne jeg se Trencin slott -et flott middelalderslott, som man ser overalt fra- tronende høyt oppe over byen. Plutselig kom tittelen SJELE-SLOTT og ideen til et symbolsk slott – et vakkert sted som kunne rumme de som var så langt nede at de valgte druknedøden. Jeg ville forsøke å finne en måte å befri Vodniks fangede sjeler. Jeg ville se Vodnik i øynene og prøve å finne en måte å løfte de som har tungt å bære. De fortjener et slott.

De transparente soklene ble slottets værelser. Og samtidig var de en slags akvarier, hvor man kan stå og se ned i dem. Jeg bestemte meg for å skape tablåer inne i dem, som en fortsettelse av Havfrueakvariene på veggene i Havfruehospitalet. På denne måten ble vannet også tilstede.

Hvordan kunne jeg skape 18 stedsspesifikke fortellinger, som gjør at jeg kan skape en slags befrielse fra Vodniks forbannelse?

Da jeg gikk rundt i Trencin, fant jeg ingen gjenbruksbutikker for ting, kun tøy. Ofte finner jeg idéer til skulpturer mens jeg ser på ting. Men jeg fant tre Pantelånerbutikker! Jeg har aldri vært inne i en før, men selvfølgelig lest forfattere som har beskrevet skammen forbundet med å pantsette seg. Stemningen inne i disse butikkene var tung. Både butikkspersonalet og tingene, alt fra glass, porselen/arvestykker til elektronikk,

musikkinstrumenter og smykker var godt beskyttet bak gjennomskinnelige vegger – Var det skuddsikre glass – eller plexiglass, som mine transparente akvarier?

Jeg kunne virkelig merke den følelsen det måtte være å komme dit og skulle levere noe fra seg.. det å ha virkelig tungt å bære.

Etter å ha gått inn til pantelånerne noen ganger, og tenkt, «hvorfor blir jeg dradd inn hit? Er det fordi jeg prøver å fin-

ne noe som jeg har lyst til å ta med meg hjem?» Men så kom jeg plutselig til å forstå at jeg jo stod inne på et sted hvor jeg opplevde det ultimative sårbare. Og det er helt sikkert her jeg ville kunne merke tilstedeværelsen av noen av dem som kanskje ville ha blitt fanget i koppene til Vodnik.

Herfra kom min idé om å bringe objekter fra pantelånerbutikkene inn i mitt SJELE-SLOTT. Jeg ville bruke porselensfigurer, vaser, lysestaker etc. som en slags armering til figurene jeg ville lage. Jeg følte meg pisket til å finne dem, og fant alle objektene intuitivt i en veldig fart!

Jeg møtte faktisk en som fortalte hvor tøft det var å måtte pantsette sine arvestykker, fordi hennes narkomane mann tvang henne til det.

Man står bak glassveggene og skal peke på det man vil kjøpe.

På kort tid hadde jeg funnet fram til objekter som jeg på ingen måte gjerne ville eie selv. Jeg tenkte at jeg nok skulle tåle å håndtere dem, hvis jeg kunne dekke dem med betong. Det var utgangspunktet.

Da jeg kom til museet og begynte å sette dem under plexiglass-soklene, dekket jeg en av dem som jeg virkelig ikke likte, med papirleiren som jeg hadde modellert havfruefigurene i. Da jeg skulle igang med en til, så merket jeg at jeg ikke kunne. Jeg fikk «ikke lov» å dekke dem til – av objektene selv? Og plutselig opplevde jeg det som jeg har snakket mye om, under workshops; om å gå i direkte kommunikasjon med et materiale. Jeg har sagt til deltakere, «merk materialet og hva det vil med deg og hva du skal med det, om du skal skjære i det, modellere det, slå det, stryke det».

Nå ser jeg plutselig at disse objektene jeg har funnet er mitt materiale, som jeg er nødt til å gå i direkte dialog med. Det første jeg gjorde var derfor å søke fram symboler tilknyttet hvert av objektene. Jeg ble både overrasket og forskrekket over alt jeg leste meg til, fordi det ga meg en forståelse av hvor mange felles fortolkninger og fellespunkter vi har mulighet for å bruke og dele. – Jeg forstår at jeg ofte har arbeidet intuitivt med symboler, men at jeg nå kan sette et mer bevisst fokus på det å forstå ting på flere plan, utifra almenne symbol betydninger.

Fordi man kan se inn i soklene ovenfra, begynte jeg å tegne på den gjennomsiktige toppen, direkte i kommunikasjon med objektet og dets betydninger.

Jeg følte meg nesten besatt av disse sjelene som jeg fant gjennom pantelåner-objektene. Avogtil måtte jeg løpe fra verkstedslokalet til installasjonen når jeg fant idéen til hvordan det neste værelset utav de 18 værelsene i «SJELE-SLOTTET» skulle være.

Gjennomsiktigheten i hvert av verkets tablåer, gjorde det både vakkert og skrøpelig – både blottet og beskyttet på samme tid, liksom inne i pantelånerbutikkene.

Tonjes musikk var sterkt og vakkert tilstede i dette rommet, - hver dag, hele dagen i de godt 5 ukene jeg var der. Istedet for å bli lei av musikken, opplevde jeg at de mange nyanser og fasetter i musikken, ga meg skiftevis ro eller ekstra krefter – og at jeg gikk i dialog med den når jeg skapte fortellingene inne i hvert av Sjeleslottets transparente akvarier/værelser.

